

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. oktober kl. 14 med følgende dagsorden:

- 1) *Valg af 8 medlemmer til Rask-Ørsted Fondets bestyrelse.*
- 2) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om almindelig omsætningsafgift.
- 3) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter.
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i toldloven.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 11³⁵.

9. møde.

Tirsdag den 22. oktober kl. 14.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om bunden opsparring for skatteåret 1963-64 har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Ninn-Hansen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for Grønland at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 3, give tinget en redegørelse for regeringens overvejelser vedrørende erhvervssystemet i Grønland i anledning af de i Grønlandsposten fremkomne meddelelser om torskefiskeriets tilbagegang og den katastrofale mangel

på tilførsler til Godthåb Fiskeindustri A/S?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Poul Møller har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Agtter ministeren at give vognmand Søren Jensen tilladelse til at udføre kørsel med gods til det sydlige udland, efter at begrundelsen for ministeriets afslag af 19. f. m. er bortfaldet ved det vesttyske trafikministeriums skrivelse af 2. oktober d. å.?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 8 medlemmer til Rask-Ørsted Fondets bestyrelse.

(Jfr. tidenden sp. 39).

Valgt blev: folketingsmand *Frode Jakobsen*, folketingsmand *K. B. Andersen*, medlem af folketinget *Else-Merete Ross*, fhv. medlem af folketinget *Else Zeuthen*, medlem af folketinget *Helga Pedersen*, fhv. folketingsmand *Gideon*, folketingsmand *Gottschalck-Hansen* og fhv. folketingsmand *Bøgholm*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om almindelig omsætningsafgift.

(Lovforslaget (nr. 1) findes i tillæg A. sp. 1, fremsættelsen i tidenden sp. 43).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter.

(Lovforslaget (nr. 2) findes i tillæg A. sp. 5, fremsættelsen i tidenden sp. sp. 71).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Retoft: De ændringer, der foreslås gennemført i loven om almindelig omsætningsafgift, er væsentlig af teknisk art og giver derfor ikke anledning til mange bemærkninger.

Jeg finder dog anledning til, da loven nu har virket over et år, at fremhæve, at det er lykkedes at gennemføre loven i praksis så forholdsvis gnidningsløst, som tilfældet har været. Vi må jo erindre, at omsen blev lagt i engrosleddet, hvor den er sværere at administrere, end hvis den som oprindelig foreslået havde været placeret i detailleddet.

Af den skriftlige fremsættelse, som er meget fyldig, fremgår det, at en række forhandlinger med forskellige brancher har været nødvendig, men at vanskelighederne er løst på tilfredsstillende måde; det er bemærkelsesværdigt, at de bemyndigelser, som er indeholdt i loven, er praktiseret med så stor forsigtighed, at man kan sige, at lovens system er opretholdt. Det kan med fuld ret siges, at omsen har opfyldt det formål, der var tilsigtet.

De ændringer, der er foreslået gennemført, følger samme linje.

Ifølge nr. 1 ændres § 3, punkt 7, således, at der gives udvidet adgang til fritagelse for afgift af tidsskrifter.

Nr. 2 går ud på, at § 13 ændres, således at bonus, dividende o. lign., der er ydet på varer, som tidligere er udleveret i afgiftsberigtiget stand, kan opnå afgiftsfradrag. Det foreslåede stk. 2 i paragraffen fastsætter, hvilke varegrupper der ikke kan opnå fritagelse.

Numrene 3-7 indeholder ændringer af teknisk art, idet de gælder ændrede tidspunkter for indbetaling og for fremsendelse af opgørelse. Ifølge nr. 8 udgår § 48, stk. 2. Nr. 9 er af redaktionel karakter.

Til slut vil jeg takke den højtærede finansminister for den fyldige skriftlige fremsættelse, der sammenholdt med tidligere publikationer giver et godt materiale til forståelse af omsadministrationen.

Det andet lovforslag, forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter, er stort set også kun af teknisk art.

§ 1, stk. 3, foreslås ændret således, at det for finansministeren gøres muligt i visse tilfælde at pålægge visse varer, der inde-

holder pap og papir, som indføres fra udlandet, afgift. Hensigten er at skabe mulighed for at indføre ligestilling mellem danske og indførte varer.

Lovforslagets § 1, nr. 2, går ud på en ny affattelse af lovens § 2, stk. 1, hvorved der i øget omfang kan indrømmes afgiftsfritagelse for papir, der anvendes til trykning af forskellige publikationer. Den højtærede finansminister peger i sin fremsættelse på, at det er vanskeligt at finde den rigtige afgrænsning. Det må indrømmes, men anstrengt økonomi for mange mindre blade gør det vanskeligt at opretholde udgivelsen, og den foreslåede lempelse er derfor påkrævet og ønskelig. Det må anses for rimeligt, at lovforslaget i § 1, nr. 3, fastsætter, at det i henhold til omslovens § 44 nedsatte navn har den administrative afgørelse af, hvilke publikationer der kan fritages for afgift.

Jeg skal anbefale de to foreliggende lovforslag til vedtagelse.

Henry Christensen: Jeg skal ligesom den foregående ærede ordfører indrømme, at de to lovforslag, vi her behandler, fortrinsvis er af teknisk karakter og resultatet af de erfaringer, man har indhøstet igennem det første års administration af den lov om almindelig omsætningsafgift, som blev gennemført for snart halvandet år siden. Det vil derfor ikke være rimeligt ved første behandling at gå dybt ind i enkelthederne i de foreliggende lovforslag. Jeg kan i al almindelighed tilsige en velvillig behandling af lovforslagene. Vi vil i mit parti naturligvis gerne have lejlighed til at gennemdrøfte både de forslag, der foreligger, og enkelte andre problemer af teknisk karakter i et udvalg, og det går jeg ud fra at der bliver lejlighed til.

Jeg finder det rigtigt, at man søger at skabe overensstemmelse mellem reglerne for fritagelse for omsætningsafgift og reglerne for fritagelse for papirafgift. Vi må nu se, om det er den helt rigtige formulering, man er nået frem til, men principielt er det rigtigt, hvad man gør her.

Jeg finder også de øvrige forslag velbegrundede. Det må være rimeligt, at man gennemfører en ordning, hvorefter almindelig bonus og dividende får samme placering

[Henry Christensen.]

med hensyn til beregningen af den registreringspligtige værdi, som individuelle rabatter har.

Det er et praktisk rimeligt forslag, der er stillet om lageroptællingsregler, hvor man udskyder optællingen, således at den kan finde sted sammen med opgørelsen af den skattepligtige formueværdi.

De andre regler, der her er foreslået, er lempelser over for virksomheder af den ene og den anden art. Specielt vil jeg gerne takke finansministeren for den inødekommehed, han har vist over for erhvervslivets ønsker om at få udskudt betalingsfristerne. Der er ganske vist kun givet én måneds yderligere henstand, og man kunne måske have ønsket, at fristen var skudt lidt længere ud, men jeg forstår den højtærede finansministers særlige begrundelse for ikke at skyde den længere ud, nemlig at man derved undgår at komme ind i et nyt finansår med indbetalingerne. Men jeg vil dog sige, at det er en vis hjælp, der derved — også igennem den renteletelse, som erhvervslivet opnår — gives erhvervene. Der gives dem herved et måske beskedent vederlag i visse tilfælde for de betydelige omkostninger, der pålægges erhvervene gennem administrationen af omsætningsafgiften.

Endelig takker jeg den højtærede finansminister for hans tilsagn om nedsættelse af et udvalg, der skal undersøge en række af de særlige problemer omkring omsætningsafgiften på byggematerialer til nybyggeriet og også tage op spørgsmålet om andre af de særlige håndværksvirksomhedsproblemer, man har været stillet over for.

Det er nok rigtigt, at der har været meget betydelig kritik — og det forstår vi godt — af reglerne vedrørende nybyggeriet, idet man på den ene side opkræver omsætningsafgift af materialerne og så bagefter refunderer den. Det vil være rimeligt, at man nu gennemgår alle disse problemer og prøver at finde mere praktiske løsninger end den hidtidige. Især takker jeg for, at man også vil tage op spørgsmålet om nogle af de andre særlige håndværkerproblemer. Håndværksvirksomhederne er jo nok dem, der har vanskeligst ved tilpasningen til loven om almindelig omsætnings-

afgift, og der ligger nok stadig mange problemer, som det vil være rimeligt at se på i et udvalg, hvor dels finansministeren og boligministeren, dels erhvervsorganisationerne er repræsenteret.

Nu har omsætningsafgiften virket i godt og vel et års tid. Det var et stort og nyt beskatningssystem, der indførtes, og vi må vel indrømme, at det indførtes med større hast, end det måske ud fra ønsket om en god forberedelse og god tilpasning for erhvervslivet havde været ønskeligt. Det var derfor en meget vanskelig opgave, såvel erhvervslivet som administrationen blev stillet over for, og især de første måneder af omsætningsafgiftens tilværelse voldte meget store problemer rundt omkring i talrige virksomheder, i særlig grad naturligvis fordi der jo ifølge sagens natur måtte eksistere meget store usikkerhedsproblemer, problemer, ved hvis løsning man ikke havde nogen praksis at holde sig til; folk kunne derfor i begyndelsen ikke få at vide, hvordan de skulle forholde sig.

Jeg bebrejder ikke nogen, at der måtte gå en tid, før man fik disse ting afklaret; jeg tror, det var helt nødvendigt, det lå i opgavens omfang og sagens natur. Jeg synes, der er grund til at bringe en tak både til erhvervslivet, der ydede sit store bidrag til at få en praktisk løsning på en række af problemerne, herunder ikke mindst erhvervsorganisationerne for deres bidrag dertil, og også til administrationen, der her blev stillet over for en ny og meget vanskelig opgave, en opgave, som det er mit indtryk at man er gået ind til løsningen af med god vilje og med vilje til at være i bedst muligt omfang vejledere og hjælpere over for det erhvervsliv, der blev stillet over for den opgave at skulle administrere omsætningsafgiften. Det er der grund til at notere i dag, hvor vi kender resultatet og erfaringerne fra det første års tid.

Jeg takker ved denne lejlighed den højtærede finansminister for den udførlige redegørelse, der er givet for erfaringerne med hensyn til omsadministrationen igennem det første års tid. Jeg synes, det er rimeligt, at det høje tings medlemmer har fået adgang til at stifte bekendtskab med en række af de omfattende problemer, man har været stillet over for, ligesom det også har betydning at kende de midler, man har

[Henry Christensen.]

bragt i anvendelse for at få en række af disse problemer løst.

Vi har somme tider set den diskussion fortsat, der førtes, da omsætningsafgiften blev gennemført, om omsætningsafgiftens placering. Enkelte regeringsmedlemmer har somme tider haft en mærkelig lyst til at ville fortsætte en diskussion om en sag, som er afgjort, i hvert fald for en lang periode fremover. Den bebrejdelse, der måske kan ligge i disse bemærkninger, gælder ikke den højtærede finansminister personlig, men jeg vil bare gerne have sagt, at jeg synes ikke, det tjener noget formål stadig fra visse sider at forsøge at rejse en diskussion, som i hvert fald ingen aktualitet har.

Jeg synes snarere, at man i fællesskab bør glæde sig over de erfaringer, man har gjort: at vi ved gennemførelse af omsætningsafgiften i engrosleddet dog opnåede, at kun 40.000 virksomheder blev egentlig registreringspligtige. Vi regnede med et betydelig større tal, også ved valg af engrosleddsbeskatningen, og især regnede vi med, at var beskatningen blevet lagt på anden vis, ville et antal virksomheder 3 gange så stort muligvis være blevet gjort registreringspligtigt. Det viser i hvert fald, at den fordel, vi dengang pegede på under diskussionen, har svaret til forventningerne.

Jeg skal på mit partis vegne slutte med at tilsige velvillig behandling af lovforslagene, som de foreligger, idet jeg går ud fra, at vi kan få lejlighed til at drøfte specielle enkeltheder, specielle tekniske problemer, nærmere i et udvalg.

Weikop: Med i hvert fald det ene af de to lovforslag, vi nu behandler, har den højtærede finansminister indfriet det løfte, der blev givet om, at man senere hen kunne få lejlighed til at drøfte loven om omsætningsafgift, drøfte de ting, der måtte være anledning til at drøfte, efter at loven havde været i kraft et stykke tid. Vi var vel vidende om, at der kunne opstå fejl i et så stort lovkompleks, som eventuelt måtte rettes, og derfor vil jeg gerne takke den højtærede finansminister for, at lovforslagene har set dagens lys, således at vi kan få lejlighed til den drøftelse, som er ønskelig.

Hvad angår afgiftsfritagelse for visse blade eller tidsskrifter, er det utvivlsomt en god tanke at fritage flere blade og tidsskrifter for omsætningsafgift og dermed også for papirafgiften. Jeg kan i den forbindelse minde om det ærede medlem hr. Baagø's tidligere udtalelser — jeg tror, det var i en spørgetid — om, at han for sit vedkommende kunne ønske, at visse kirkeblade blev fritaget, og det ønskede han dengang, ikke alene fordi han fandt, det var rimeligt, at disse blade blev afgiftsfri, men også og særlig fordi han fandt, at der skete en forskelsbehandling, en forskelsbehandling, som han syntes man ikke kunne tolerere. Jeg tror, forholdet var det, at nogle organisationsblade fik afgiftsfrihed, medens de kirkelige blade ikke fik det. Hvorvidt man med den her foreslåede ændring kan undgå en sådan forskelsbehandling, nærer jeg nogen tvivl om; det bliver jo nævnet, der skal afgøre, hvilken periodisk presse der er så faglig, politisk, kulturel og med et så udpræget oplysende formål, at den kan fritages for afgift. Jeg synes, det må være meget svært, og jeg ved såmænd ikke, om dette nævn i det hele taget har mulighed for at trække en sådan grænse; for hvis grænsen ikke bliver ret snævert trukket, og hvis man ikke står imod pression, var det måske værd at overveje, om man ikke langt hellere i selve loven bør udvide rammerne, således at det i højere grad af selve loven kan ses, i hvilke tilfælde der kan blive tale om fritagelse, fremfor at det som nu i højere grad beror på et skøn fra et nævn og dermed afhænger af en indhentet tilladelse. Jeg synes, denne tanke er god, og det synes den højtærede finansminister jo også. Men også den højtærede finansminister er jo lidt bange for praktiseringen af afgrænsningerne, forstår jeg, og derfor er det, man kan spørge sig selv: betyder det noget i økonomisk og i principiel henseende at udvide rammerne i selve loven? Jeg vil f. eks. ikke bestride, at et forbrugerblad kan være fagligt oplysende, men er det kulturelt? Jeg vil bare nævne det for at vise, i hvilken retning mine tanker går.

Jeg er enig med de foregående ordførere i, at beretningen — det må man nok kunne kalde den højtærede finansministers fremsettelsestale — om omsætningsafgiftens

[Weikop.]

praktisering er overordentlig interessant, og jeg synes også, at det er overordentlig interessant af den højtærede finansministers mund at erfare, at loven i det hele har fungeret tilfredsstillende — og det ganske særlig på baggrund af al den debat, der var forud for dens gennemførelse. Ja, jeg kan vel næsten sige, at man gjorde vanskelighederne så tårnhøje, at vi næsten fik indtryk af, at det var komplet umuligt at administrere denne lov. Det viser sig altså nu, at vanskelighederne er blevet noget overdrevet, for havde de været så store, som det blev sagt dengang, så havde den højtærede finansministers beretning i dag formentlig set helt anderledes ud. Jeg kan måske føje til, at havde den højtærede finansminister ikke haft så dygtige og smidige embedsmænd til sin rådighed, som tilfældet har været, så havde beretningen sandsynligvis også set anderledes ud i dag. Jeg vil gerne som de øvrige talere sige, at det er knaggodt arbejde, der her er udført.

Det ærede medlem hr. Retoft kom med en lille bemærkning om, at detailafgiften havde været nemmere og lettere at administrere. Det ærede medlem hr. Henry Christen var også inde på det, men ud fra en anden forudsætning. Jeg forstår, at vi slet ikke skal drøfte det spørgsmål, men jeg synes, det er værd at slå fast, hvad det ærede medlem hr. Henry Christensen også gjorde, nemlig at det nu viser sig, at hvis vi havde indført afgiften i detailledet, skulle vi have været ud til 85.000 flere for at kræve afgiften op. Om det er det, det ærede medlem hr. Retoft mener skulle være lettere og smidigere, ved jeg ikke, men det er i hvert fald ganske rart nu at få afklaret disse tal, som der måske har været nogen tvivl om.

Afgiften på byggematerialer er næsten et helt kapitel for sig selv, synes jeg; i hvert fald er det et kapitel, som den højtærede finansminister nu gerne, forstår jeg, vil undersøge til bunds. Jeg finder det også udmærket, at den højtærede minister agter at nedsætte et udvalg, repræsenterende de interesserede parter; men skulle et sådant udvalg efter mange overvejelser komme til det resultat, at lovændringer er påkrævede for at gennemføre en smidigere ordning og måske også en lempeligere økonomisk

ordning, så synes jeg ikke, at den højtærede finansminister skal holde sig tilbage fra at komme her til tinget og foreslå sådanne ændringer. Skulle sådanne ændringer, hvad jeg ikke ved noget om, også føre til mindre afgiftslettelser, finder jeg heller ikke, det er nogen større ulykke. Når jeg siger det, er det ud fra den betragtning, at det ser ud til, at den højtærede finansminister får flere penge i kassen, end der var forudset, altså mere end de 900 mill. kr. årlig, der oprindeligt var regnet med.

Lovforslagene indeholder i øvrigt, som det ærede medlem hr. Henry Christensen kom ind på, lempelser på forskellige områder. Der er oven i købet nogle af lempelserne, der kan medføre, at man bruger noget mindre papir i denne lovgivning. Det synes jeg er udmærket. Det er også udmærket med længere frister for indbetalingen o. s. v., alt sammen selvfølgelig noget, som vi hilser med glæde og intet har at indvende imod.

Vi har for vort vedkommende selvfølgelig heller ikke spor at indvende imod — tværtimod ser vi med tilfredshed på — at bonus o. lign. må fradrages. Det kan være udmærket, men her vil jeg gerne spørge, om disse lempelser angående bonusfradrag ikke kommer i konflikt med den gældende bestemmelse om, at rabat o. lign., der ikke er opfyldt ved leveringen, ikke må fradrages i den afgiftspligtige værdi. Jeg kan vel se, der er forskel på den afgiftspligtige værdi og afregningen, men jeg rejser spørgsmålet allerede nu, for at disse to ting ikke skal komme i konflikt med hinanden. Det er muligt, de ikke gør det, men jeg kan ikke umiddelbart se det. Det skal jeg dog ikke komme nærmere ind på; det kan vi drøfte i udvalget.

Derimod vil jeg allerede på nuværende tidspunkt rejse spørgsmålet om forståelsen af begreberne dividende og bonus. Det forekommer mig helt åbenbart, at når der er tale om bonus, rabat eller dividende, der kædes sammen med en aftale om en modydelse af en eller anden art — således som man har det inden for handelsverdenen og alle vegne, f. eks. aftaler om kvantitetsrabat, rabat for tidligere betaling, eller hvad det nu kan være, i alle de eksisterende afskygninger inden for hele forretningsverdenen, tilfælde, hvor der stort set er

[Weikop.]

tale om en vis modydelse fra den, der får rabatten — må man spørge sig selv: kan denne bonus eller denne dividende, der stammer fra og beregnes af en hel virksomheds driftsoverskud, og som udloddes i forhold til varekøbet, betragtes som en fradragsberettiget bonus eller dividende? Virksomheder, der yder bonus og rabat, yder den i hvert fald altid ganske uafhængigt af, om virksomheden giver overskud eller underskud. Med andre ord: kan en virksomhed, som måske har store eller meget store indtægter og overskud, der slet ikke stammer fra salgsmellemværender mellem de enkelte aftagere af de afgiftspligtige varer, og som udlodder et sådant overskud som bonus eller dividende, være berettiget til at fratække en sådan driftsoverskudsbonus i sin afgiftspligtige omsætning? Jeg tror, at dette spørgsmål må afklares, fordi man ikke er interesseret i, slet ikke fra folketingets side, senere hen at få retssager.

Jeg forstår nu, at det er tanken, at vi i udvalget skal se på ønsker, der kan komme til os udefra. Selv om finansministeriet, hvis jeg har forstået det rigtigt, har søgt at få eventuelle ønsker ind inden lovforslagets fremsættelse — og det synes jeg fortjener anerkendelse og en kompliment — kan det jo meget vel tænkes, at nogle erhverv sidder og brænder med nogle ønsker eller måske har nogle indvendinger på et eller andet punkt. Det kan være særlige erhverv, forskellige erhvervsorganisationer; der kan måske også være enkelte meget store virksomheder, som har visse problemer. Jeg kunne imidlertid meget vel tænke mig, selv om jeg ved, det er noget brændbart noget, at der er nogen, som kunne ønske, at flere driftsmidler blev fritaget for afgift, og jeg kunne også meget vel tænke mig, at afgiften af anlægsarbejder i det hele taget kunne forekomme nogle for byrdefuld. Jeg er dog klar over, at det skal vi ikke ind på under denne førstebehandling, men at vi skal drøfte sagen i udvalget.

Jeg kan slutte som de foregående ærede ordførere med at sige, at vi gerne vil give disse to lovforslag den mest velvillige behandling. Jeg kan måske også føje til, at hvis den højtærede finansminister senere skulle komme med nogle flere forslag, der går ud på lempelser, kan jeg love den højt-

ærede minister, at de skal blive behandlet med den allerstørste velvilje.

Axel Sørensen: I bemærkningerne til lovforslaget om omsætningsafgift er de foreslåede lovændringer betegnet som værende af afgiftsteknisk karakter uden faktisk at berøre lovens almindelige system. Grundlaget for de foreslåede ændringer er dels et års praktiske erfaringer med loven, dels er de fremkaldt af lovforslaget om ændringer i loven om forskellige forbrugsafgifter, som omsloven er sideløbende med.

Man har således ment det rigtigt at foreslå en ændring af § 3 i loven om almindelig omsætningsafgift, der drejer sig om fritagelse for afgift. Den foreslåede ændring skal forstås derhen, at der gennemføres ensartede fritagelsesbestemmelser i de to afgiftslove. Når man derfor i lovforslaget om ændringer til loven om forbrugsafgifter har foretaget en udvidelse af antallet af de dagblade og tidsskrifter, der kan opnå fritagelse for papirafgift, så ønsker man også at indføre tilsvarende fritagelsesbestemmelser i loven om almindelig omsætningsafgift.

Ligeledes er der foreslået en lempelse i lovens § 13, hvorefter såvel bonus som dividende, der udbetales kunden én gang om året, fremtidig ikke skal belastes med omsætningsafgift. Det radikale venstre finder denne ændring ganske naturlig, eftersom kontrarabatter ikke skulle pålægges omsætningsafgift, og vi mener, at den foreslåede lempelse betyder billiggørelse af byggeomkostningerne.

Det er jo sådan, at kooperationen har en prisregulerende betydning, og det var ærlig talt mere nødvendigt, om vi tog mere hensyn hertil end at ofre penge til betaling af priskontrol. Jeg nævner dette, fordi det ærede medlem hr. Weikop var inde på det.

Et område, hvorpå der også sker ændring ved lovforslaget, er afgiftsbetalingen ved auktionssalg. Jeg vil gerne have oplyst af den højtærede finansminister, af hvilken grund man forlænger indbetalingsfristen fra 1 til 2 måneder.

Foruden de nævnte ændringer i loven om almindelig omsætningsafgift foreslår finansministeren visse ændringer i loven om forbrugsafgifter. Disse ændringer vedrører dels

[Axel Sørensen.]

afgiften af papir og pap i indførte varer, dels afgiftsfritagelse for papir, der anvendes til trykning af den periodiske presse, som normalt udkommer med mindst ét nummer ugentlig, og som har dagblads-karakter. Det synes jeg er rigtigt, og jeg takker den højtærede finansminister for denne imødekommenhed. Desuden er der foreslået en ændring i lovens § 2, en ændring, hvorefter afgørelsen med hensyn til fritagelse for papirafgift henlægges til det nævnt, der er nedsat i henhold til loven om almindelig omsætningsafgift.

Det er efter min mening nødvendigt efter et års forløb at kigge på enkelte ting. Jeg synes, det er rigtigt, at der sker en decentralisering af de mange varelager-opgørelser; det foreslås nu, at de registrerede virksomheder fremtidig kan nøjes med den varelageroptælling, der sker i forbindelse med statusopgørelsen i henhold til den almindelige skattelovgivning. Samtidig foreslås bortfald af indsendelse af de årlige leverandøroplysninger til toldvæsenet over afgiftspligtige varer. Disse oplysninger, der vel ville være af betydning, hvis afgiften lå i detaileddet, kan vel nu, da afgiften ligger i engrosleddet, på overskuelig måde erhverves gennem de såkaldte kundelister. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at man har vanskeligt ved at overholde de terminsfrister, der vedrører den angivelse af omsætningsafgiften, som det er pålagt at indsende. Af den grund foreslår man, at fristen herfor forlænges fra 8. til 20. dagen efter udløbet af hvert kvartal.

Ud over en omtale af de foreslåede ændringer i loven om almindelig omsætningsafgift har den højtærede finansminister givet en redegørelse ud fra de erfaringer, der er indhøstet i det første år, loven har virket. Denne redegørelse er i mange henseender omfattende, men i den tekniske alsidighed kan der godt fremkomme ting, som det kan være nyttigt at give yderligere oplysninger om. Jeg tror, den højtærede finansminister er klar herover, idet han selv allerede i redegørelsen foreslår nedsat et kündigt udvalg til undersøgelse af problemerne omkring afgiften af byggematerialer. Vi hilser fra mit parti med glæde, at denne undersøgelse må finde sted, og håber, at resultatet så også senere vil bevirke en

billiggørelse i hele byggesektoren til gavn for de mange, der i dag står uden lejlighed.

Med disse bemærkninger skal jeg slutte uden at komme nærmere ind på de mange ting, man er fremkommet med, også den glæde, man fra anden side har udtrykt over, at man har fået lagt denne omsætningsafgift i engrosleddet. Måske de herrer ville have været lige så glade, hvis den var kommet i detaileddet og havde slået lige så godt an; det skal jeg lade være usagt.

Jeg skal med disse bemærkninger på det radikale venstres vegne anbefale de foreliggende lovforslag.

Aksel Larsen: Der er jo talt såpas meget om disse lovforslags detaljer, at jeg tror, jeg kan undlade at gå ind på dem og nøjes med i almindelighed at sige, at jeg er ganske klar over, at der er en hel del nærmest tekniske ændringer, som må gennemføres, og som er velmotiverede, og hvad det angår, kan jeg sige, at det vil vi godt være med til at gennemføre. Dog vil vi gerne have lov til at tænke lidt mere over dette med bonus og dividende, som forekommer os ikke at være et rent teknisk spørgsmål, men ellers kan jeg på mit partis vegne anbefale de foreslåede ændringer såvel i loven om omsætningsafgift som i loven om forskellige forbrugsafgifter.

Vi har også fået en hel del oplysninger fra den højtærede finansminister, og det fremgår af disse, at selv om der har været vanskeligheder — og der var i hvert fald et forbehold i den højtærede ministers tale med hensyn til omsætningsafgiften i engrosleddet, idet ministeren talte om, at den havde jo efter omstændighederne fungeret så godt, som en afgift i engrosleddet nu engang kan fungere — ser det ud til, at det går. Jeg har det samme indtryk som andre ordførere, at administrationen virkelig har gjort et godt stykke arbejde, hvilket også var nødvendigt, når man gik den store omvej til noget fornuftigt, at man lagde afgiften i engrosleddet. Men lad mig så sige, at jeg synes, vi bør beskæftige os ikke blot med ændringer i loven af den art, som vi ser foreslået her, men at vi også bør benytte lejligheden til at beskæftige os med større problemer i forbindelse med den indirekte beskatning i almindelighed og omsætningsafgiften i særdeleshed.

[Aksel Larsen.]

Som det blev understreget af venstres og de konservatives ærede ordførere i tingets åbningsdebat, er der ved indførelsen af omsætningsafgiften sket det, at vi har fået forandret balancen mellem direkte og indirekte skatter, sådan at de indirekte skatter vejer tungere i forhold til de direkte skatter, end de gjorde før omsætningsafgiftens indførelse. Jeg forstår meget vel, at man fra venstres og de konservatives side opfatter dette som en skattereform og oven i købet som en gavnlig og velsignelsesrig skattereform, men jeg er i hvert fald ikke i stand til at tilslutte mig disse adjektiver. Jeg finder, at det var en meget kedelig slags skattereform, vi fik gennemført. Jeg har, så vidt jeg da husker, aldrig nogen sinde sagt, at jeg var modstander af alle indirekte skatter. Det er ganske klart for mig, at hvis vi skal køre dette samfund, kan vi ikke klare os uden indirekte skatter, men man kan jo være tilhænger af nogle, og man kan være modstander af andre.

Jeg er i hvert fald af den mening, at vi ikke fik den nødvendige afbalancering af omsætningsafgiften gennem ændrede direkte skatter, som vi burde have haft, at det, man kaldte kompensationen, ikke var tilstrækkeligt. Og hvis man ikke — og det formoder jeg man ikke vil — hvis man ikke vil ophæve omsætningsafgiften, burde man benytte lejligheden til at overveje, om man var i stand til dels at følge det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, som har gjort sig til talsmand for, at man jo også kunne sætte omsætningsafgiften ned — den behøvede ikke at ligge oppe på de 9 pct. — dels kunne man overveje, om man ikke skulle foretage sig noget med de direkte skatter, således at det ikke blev en så asocial skattelovgivning, som det faktisk har været hidtil.

Jeg har ikke noget konkret forslag af fremsætte, og det ville formodentlig også være utidigt at gøre det ved en førstebehandling, men jeg kan da sige, at jeg ville tro, omsætningsafgiften ikke blev så skadelig for almindelige, jævne forbrugere og

skatteydere, hvis vi blot fik en effektiv skatteligning, noget, som endda kan gennemføres, uden at vi behøver at ændre de bestående love. Det er simpelt hen et spørgsmål om administration, et spørgsmål om bevilling af de fornødne midler til de dertil indrettede instanser.

Jeg kunne også tænke mig, at man foretog sig noget med skattelovgivningen i øvrigt. Her tænker jeg på ophævelse af skattefradragretten, hvilket ville give en socialt mere retfærdig indkomstbeskatning. Det kunne vel også tænkes, at man ændrede skalaen for indkomstbeskatningen. Det er alt sammen noget, jeg henstiller til overvejelse. Men jeg må samtidig sige, at jeg synes, vi skal benytte denne lejlighed, hvor vi nu har et års erfaring med omsætningsafgiften, hvor der må være faldet ro over sindene, til at overveje ved behandling af disse lovforslag, om man ikke skulle benytte lejligheden til at flytte omsætningsafgiften fra engrosleddet over i detaileddet. Det er naturligvis umuligt for mig at udtale mig nærmere om, hvor let eller hvor besværligt det er at gøre dette. Jeg er ganske klar over, at det havde været lettere at flytte en omsætningsafgift fra detaileddet over til engrosleddet end at gøre det omvendte, men det er en fejl, at vi overhovedet har fået denne omsætningsafgift i engrosleddet — ja, bortset fra at vi overhovedet ikke burde have haft den. Det er en fejl, at vi overhovedet har fået den i engrosleddet, og jo længere tid vi lader gå, jo sværere bliver det formodentlig at flytte den over i detaileddet. Jeg henstiller derfor, at vi får en forhandling om dette i hvert fald i det udvalg, der bliver nedsat, og jeg forstår, at her er jeg ikke så langt fra i hvert fald det ene af de to regeringspartier, men forhåbentlig heller ikke fra det andet. Jeg håber heller ikke, at det store regeringsparti vil erklære, at det ikke interesserer sig for tanken, fordi jeg fremsætter den, for det kunne være, at den var fornuftig alligevel.

Jeg henstiller altså, at man overvejer det. Jeg ser godt, at man har et par og fyre

[Aksel Larsen.]

tusinde registrerede virksomheder efter den nuværende lov, og jeg har hørt, at hvis afgiften skulle lægges over i detaileddet, ville der blive 85.000 flere. Det tror jeg dog ikke skal afskrække nogen. Så vidt jeg satte mig ind i sagerne, da vi havde forhandlingerne gennem 3 måneder i udvalget i fjor, fik vi tilstrækkelige oplysninger fra ministeriet og fra administrationen om, at det faktisk ville være adskilligt lettere at administrere en omsætningsafgift i detaileddet end i engrosledet, samtidig med at det ville give betydelig større muligheder for skatteligning, end vi har nu. Jeg synes, dette vejer så tungt, at jeg mener, vi bør overveje det ved denne lejlighed.

Med disse bemærkninger skal jeg endnu en gang gentage, at vi i det store og hele kan anbefale de foreslåede ændringer til vedtagelse. Vi håber imidlertid, at vi også kan forhandle om disse spørgsmål, som forekommer os at være af adskilligt større betydning.

Iver Poulsen: I bemærkningerne til forslag til lov om ændringer i lov om almindelig omsætningsafgift siger finansministeren, at der fra flere sider er fremsat ønske om, at bestemmelsen om, at dividende og bonus skal medregnes til varens afgiftspligtige værdi, ophæves. Det kræver jo heldigvis for mig ikke nogen pyramidalsk intelligens at hitte ud af, fra hvilke sider disse henvendelser er kommet. Jeg vil gerne henvise til de konsekvenser, der, som det ærede medlem hr. Weikop lige har nævnt, kan blive en følge af forslaget gennemførelse, og i øvrigt nøjes med at sige, at vi finder ingen anledning til en særlovgivning for brugsforeningerne.

Hvad angår forslag til lov om ændring i lov om forskellige forbrugsafgifter, så foreslås jo her afgiftsfritagelsen udvidet til også at omfatte religiøse og pædagogiske skrifter, og det finder vi er udmærket; endvidere til årbøger med videnskabeligt stof, det er også udmærket. Men jeg vil gerne henstille til den højtærede finansminister at tage under overvejelse, om ikke der kunne være mening i også at lade afgiftsfritagelsen gælde videnskabelige lærebøger, for det forekommer mig, at der er noget paradoksalt i, at det offentlige yder mange millioner

kroner til ungdommens uddannelse, og når de unge studerende så skal hen og købe deres lærebøger, skal de betale omsætningsafgift af disse bøger. Det forekommer mig, at det er lidt bagvendt, og jeg vil opfordre den højtærede finansminister til at tage op til overvejelse, om ikke videnskabelige lærebøger også kan blive fritaget.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg tror, jeg er i den situation, at jeg kan takke samtlige ærede ordførere for en meget velvillig indstilling over for de to foreliggende lovforslag, selv om jeg måske synes, jeg mærkede en lille smule kølighed hos den sidste ærede ordfører. En hel del af de ting, som har været nævnt her, vil det jo være passende at drøfte under den udvalgsbehandling, som jeg forstår skal finde sted, og under hvilken jeg naturligvis vil være rede til at møde med alle oplysninger og deltage i forhandlinger om eventuelle yderligere ændringer.

Det ærede medlem hr. Henry Christensen fremførte en speciel tak for, at kreditfristen var udvidet med en måned, og jeg synes endda, at det ærede medlem ligesom lod skinne igennem, at han godt kunne tænke sig at udvide denne frist yderligere. Det vil jeg for mit vedkommende gerne advare imod bl. a. af den grund, at allerede det forslag, der her er stillet, har medført, at man fra en række andre afgiftsområder nu er kommet og har bedt om også at få forlænget kreditfrister på disse områder, og så kan det jo efterhånden tage et omfang, som må gøre mig betænkelig på statskassens vegne.

Jeg glæder mig over den tak, der er rettet til administrationen af denne lovgivning. Denne administration har jo i forhold til ministeriet og ministeren virket ganske selvstændigt, og derfor kan jeg fuldt ud slutte mig til den anerkendelse, der her har fundet udtryk. Det er netop mit indtryk, at hele denne administration er foregået på en så god måde, at loven derigennem har fungeret så godt, som en lovgivning om en engrosledsomsætningsafgift kan fungere.

Til det ærede medlem hr. Weikop vil jeg gerne sige, at jeg skal ikke have noget som helst imod at foreslå ændringer i loven, hvis udvalget om byggematerialer til sin tid måtte komme frem til, at det er praktisk at foreslå ændringer — vel at mærke hvis

[Finansministeren.]

jeg kan erkende, at det er fornuftige og gode ændringer. Det ærede medlem vil jo vide, at jeg ikke er bange for at komme og foreslå ændringer i gældende lovgivning, hvis jeg af en eller anden grund bliver opmærksom på, at der tiltrænges sådanne ændringer.

Derimod vil jeg naturligvis på forhånd være betænkelig ved at stille forslag om ændringer, som medfører provenutab, idet situationen jo er den — og jeg må regne med, at den stadig væk et stykke frem vil være den — at man skal være yderst varsom med på noget område at gennemføre lettelser, i alt fald hvis disse lettelser ikke modsvares af kompensationer på andre felter.

Jeg er ikke helt klar over, hvor det ærede medlem ville hen med sine betragtninger om afgiftsfrihed for bonus og dividender, men det er naturligvis et spørgsmål, som må kunne opklares nærmere under udvalgsbehandlingen. Jeg skal kun, for at der i hvert fald på det punkt ikke skal være nogen tvivl, sige, at enhver afgiftsfritagelse eller tilbagebetaling af afgift, hvad det nu måtte blive, må knytte sig til afgiftsberigtigede varer. Dette må være en forudsætning for, at der kan blive tale om, at en afgift, som er erlagt for dividende, tilbagebetales.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen spurgte, hvorfor der også for auktioners vedkommende var tale om en forlængelse af kreditfristen. Jeg kan hertil sige, dels at der derved er en vis harmoni med den forlængelse af fristen, som i øvrigt finder sted, dels at det i praksis har vist sig lidt vanskeligt at få afviklet tingene inden for den måned, der hidtil har været sat som frist.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen bevægede sig ud i lidt videregående skattebetragtninger; jeg skal dog ikke ved denne lejlighed komme ind på en mere udførlig skattedebat.

Det ærede medlem fremkom med tanken om at flytte omsætningsafgiften fra engrosledet til detaileddet. Jeg må sige, at jeg har lidt svært ved at kalde det en ufornuftig tankegang, al den stund regeringen for halvandet år siden foreslog en omsætningsafgift i detaileddet. Selve synspunktet er jeg altså ikke principielt uenig i. Derimod synes jeg at have en erindring om, at det ærede medlem, da forslaget blev fremsat, ikke rigtig

var hjemme — men det er jo en anden sag. Et er imidlertid for halvandet år siden at fremsætte forslag om en afgift i detaileddet, noget andet er unægtelig i dag, fem fjerdingår efter at man har gennemført en lov om en omsætningsafgift i engrosledet, at foretage en ændring. Jeg tror nok, jeg må være enig med det ærede medlem hr. Henry Christensen i, at denne sag i hvert fald ikke for nærværende kan være aktuel.

Til det ærede medlem hr. Iver Poulsen har jeg kun én bemærkning. Jeg forstod på det ærede medlem, at han mente, at forslaget om at fritage dividende for afgift skulle være udtryk for en særlovgivning for brugsforeninger. Jeg synes, at det på denne baggrund kan være rigtigt at oplyse, at en af de parter, som har ønsket denne ændring, er Grosserer-Societetet.

Aksel Larsen: Jeg kan ikke og agter ikke at bebrejde den højtærede minister, at han ikke er klar over, hvad der skete, da vi forhandlede om omsætningsafgiften i fjor. Det er jo ministerens ukendskab, der bevirker, at han kan sige, at Aksel Larsen ikke rigtig var hjemme. For det første tog jeg i udvalget som i salen meget stærkt stilling imod en omsætningsafgift i engrosledet og arbejdede af al magt for, at den skulle blive lagt i detaileddet. For det andet var jeg naturligvis kølig over for tanken om en omsætningsafgift i det hele taget, men jeg afviste den ikke. Jeg sagde, at jeg var villig til at forhandle om det, for det kom an på, hvorledes man kompenserede en omsætningsafgift med nedslag i de direkte skatter eller lignende. For det tredje tilbød jeg konkret over for socialdemokratiets daværende ordfører, at jeg virkelig var til at tale med, hvis vi kunne træffe visse aftaler om skattelovgivningen fuldkommen i overensstemmelse med det program, der blev vedtaget på socialdemokratiets kongres i 1961. Da jeg havde sagt dette, erklærede man, at så var der intet andet at gøre end at slutte forlig med venstre og de konservative om en omsætningsafgift i engrosledet.

Iver Poulsen: Jeg er naturligvis skuffet over, at den højtærede finansminister kun havde én bemærkning til mig, og at denne bemærkning ikke gjaldt mit spørgsmål om, hvorvidt den højtærede finansminister vil

[Iver Poulsen.]

tage under overvejelse at fritage videnskabelige lærebøger for afgift.

Finansministeren (Poul Hansen): Det er jo rigtigt, at det ærede medlem hr. Iver Poulsen såvel som det ærede medlem hr. Weikop rejste spørgsmålet om, hvorvidt man kunne udvide den adgang til fritagelse for papirafgifter og omsætningsafgift, der nu er tale om. Jeg for mit vedkommende skal ikke modsætte mig i udvalget at forhandle om en yderligere udvidelse. Jeg tror blot ikke, at det bliver nemmere at finde en sikker afgrænsning selv med en udvidelse, og man kan jo risikere derved at komme til at give omsætningsafgiftsfritagelse på områder, hvor der absolut ikke er nogen grund til det, hvis man i det hele taget skal have en omsætningsafgift. Men som sagt, jeg er da villig til at drøfte denne såvel som andre enkeltheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Retoft: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven.

(Lovforslaget (nr. 4) findes i tillæg A. sp. 9, fremsættelsen i tidenden sp. 72).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: De ændringer, der indeholdes i det af den højtærede finansminister fremsatte toldlovsforslag, er alle begrundet i forudgående beslutninger eller overvejelser på markedspolitisk og mellemfolkeligt plan. Herved adskiller de sig ikke fra andre ændringer, som er gennemført i de seneste år. Der er dog efter min mening

grund til at hæfte sig ved et par af de foreslåede ændringer.

For det første den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, som direkte refererer sig til beslutningen i EFTAs ministerrådsmøde i maj i Lissabon, hvor man enedes om at fastlægge de resterende terminer for endelig toldafvikling vedrørende EFTA-varer medlemsstaterne imellem. Foruden at åbenbare optimisme og styrke — vel også inden for EFTA — medfører denne fastlæggelse, at erhvervslivet får en forbedret mulighed for at disponere på lidt længere sigt, end tilfældet hidtil har været. De ændrede terminer betyder målt i tid, at den endelige toldafvikling inden for EFTA rykkes frem med ca. 3 år, således at udviklingen på dette område følger udviklingen inden for fællesmarkedet.

Den foreslåede ændring i lovforslagets § 2, nr. 2, skyldes, som det anføres i bemærkningerne, et inden for GATT-organisationen vedtaget aktionsprogram, som har til direkte hensigt at afskaffe tolden på en række råvarer af ganske særlig eksportmæssig værdi for en række udviklingslande. I bemærkningerne står anført, at tetolden årlig indbringer staten ca. 4 mill. kr. Det er på denne måde betragtet ikke de store summer, det drejer sig om; men at der alligevel foreligger en betydelig lempelse, fremgår klart af, at der er tale om afskaffelse af en told på 2 kr. 70 øre pr. kg. Hvor meget det vil betyde for det samlede tesalg, kan man ikke sige noget bestemt om; men at der foreligger en lempelse, som må antages at stimulere salget, kan ikke bortforklares.

I øvrigt burde der i lovforslaget vel nok have været medtaget nogle ændringer som konsekvens af afskaffelsen af tolden på denne vare, men det kan vi se på i det formentlig kommende udvalg. Vi må i øvrigt sætte vor lid til, at problemet omkring udviklingslandenes eksport af råvarer bliver bragt betydelig nærmere en løsning, når det kommer til debat bl. a. i 1964 på den verdenshandelskonference, som agtes afholdt under FN's auspiciet. Det forekommer vist mange besynderligt, at samtidig med at det erkendes fra nær sagt alle sider, at udviklingslandene opnår for lave priser for deres råstoffer, som i hovedsagen skal skaffe dem indtægter til omstilling af deres samfund mod mere forædlet produktion, dis-